

PREZES
URZĘDU OCHRONY
KONKURENCJI I KONSUMENTÓW
MALGORZATA KRASNODĘBSKA-TOMKIEL

DDK-61-8/12/PM

Warszawa, dn. 19 listopada 2013 r.

DECYZJA NR DDK - 3/2013

I. Na podstawie art. 27 ust. 1 i 2 w związku z art. 24 ust. 1 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. z 2007 r. Nr 50, poz. 331 ze zm.), po przeprowadzeniu z urzędu postępowania w sprawie stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów uznaje za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów, o której mowa w art. 24 ust. 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, działanie przedsiębiorcy Raiffeisen Bank Polska Spółka Akcyjna z siedzibą w Warszawie (dawniej: Polbank EFG Spółka Akcyjna z siedzibą w Warszawie) polegające na:

niepodawaniu w reklamie kredytu o nazwie „Kredyt bezpieczny” zamieszczonej na stronie internetowej <http://www.polbank.pl/kredyt-gotowkowy/kredyt-bezpieczny/index.html> informacji o:

1. stopie oprocentowania Kredytu wraz z wyodrębnieniem opłat uwzględnianych w całkowitym koszcie Kredytu;
2. całkowitej kwocie Kredytu;
3. rzeczywistej rocznej stopie oprocentowania Kredytu;
4. czasie obowiązywania umowy Kredytu;
5. całkowitej kwocie do zapłaty oraz wysokości rat, jakie ponieść ma konsument z tytułu zawarcia umowy Kredytu,

w oparciu o reprezentatywny przykład, o którym mowa w art. 8 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (Dz. U. z 2011 r. Nr. 126, poz. 715 ze zm.), pomimo przedstawienia w niniejszej reklamie wybranych kosztów Kredytu, tj. wysokości miesięcznych opłat, co stanowi naruszenie art. 7 ust. 1 oraz ust. 2 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim oraz godzi w zbiorowe interesy konsumentów.

i stwierdza zaniechanie jej stosowania z dniem 27 listopada 2012 r.

II. Na podstawie art. 77 ust. 1 w związku z art. 80 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. z 2007 r. Nr 50, poz. 331 ze zm.) w zw. z art. 264 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (tekst jedn. Dz. U. z 2013 r. poz. 267) w związku z art. 83 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów obciąża Raiffeisen Bank Polska Spółka Akcyjna z siedzibą w Warszawie kosztami ww. postępowania w sprawie stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów zobowiązując tego przedsiębiorcę do zwrotu Prezesowi Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów kosztów postępowania w kwocie

28,45 zł (słownie złotych: dwadzieścia osiem złotych czterdzieści pięć groszy), w terminie 14 dni od dnia uprawomocnienia się niniejszej decyzji.

Uzasadnienie

W dniu 23 listopada 2012 r. Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (zwany dalej także „Prezesem Urzędu”), działając na podstawie art. 49 ust. 1 w związku z art. 24 ust. 1 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 50, poz. 331 ze zm.), zwanej dalej także: „uokik”, wszczął wobec przedsiębiorcy Polbank EFG Spółka Akcyjna z siedzibą w Warszawie, zwanego dalej także: „Bankiem”, postępowanie w sprawie stosowania praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów polegającej na:

niepodawaniu w reklamie kredytu o nazwie „Kredyt bezpieczny”, zwanego dalej: „Kredytem”, zamieszczonej na stronie internetowej <http://www.polbank.pl/kredyt-gotowkowy/kredyt-bezpieczny/index.html> informacji o:

1. stopie oprocentowania Kredytu wraz z wyodrębnieniem opłat uwzględnianych w całkowitym koszcie Kredytu;
2. całkowitej kwocie Kredytu;
3. rzeczywistej rocznej stopie oprocentowania Kredytu;
4. czasie obowiązywania umowy Kredytu;
5. całkowitej kwocie do zapłaty oraz wysokości rat, jakie ponieść ma konsument z tytułu zawarcia umowy Kredytu,

w oparciu o reprezentatywny przykład, o którym mowa w art. 8 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (Dz. U. z 2011 r. Nr. 126, poz. 715 ze zm.), zwanej dalej: „ukk”, pomimo przedstawienia w niniejszej reklamie wybranych kosztów Kredytu tj. wysokości miesięcznych opłat.

Pismem z dnia 23 listopada 2012 r. Prezes Urzędu zawiadomił Bank o wszczęciu przedmiotowego postępowania, wezwał go do przekazania wyjaśnień i dokumentów niezbędnych do ustalenia stanu faktycznego sprawy oraz pouczył o uprawnieniu do zajęcia stanowiska wobec przedstawionego zarzutu.

W odpowiedzi na niniejsze pismo Bank przekazał informacje i dokumenty będące przedmiotem wezwania oraz przedstawił następujące stanowisko odnośnie do zarzutu.

Wszystkie informacje, o których mowa w zarzucie sformułowanym przez Prezesa Urzędu, zamieszczone zostały w tzw. zakładkach „sprawdź szczegóły” lub „sprawdź, jak niska może być Twoja rata” zamieszczonych przy reklamie kredytu na stronie internetowej <http://www.polbank.pl/kredyt-gotowkowy/kredyt-bezpieczny/index.html>. W ocenie Banku niniejszy przekaz reklamowy spełnia wymogi określone w art. 7 ukk. Niezależnie od powyższego Bank poinformował, iż z dniem 27 listopada 2012 r. nastąpiło „przearanżowanie” materiałów reklamowych Kredytu polegające na przeniesieniu informacji zawartych we wspomnianych powyżej „zakładkach” bezpośrednio do tekstu reklamy.

W toku postępowania Prezes Urzędu, pismem z dnia 19 lutego 2013 r., wezwał Raiffeisen Bank Polska Spółkę Akcyjną, zwany dalej: „Spółką” – podmiot, który w wyniku fuzji z Bankiem z 31 grudnia 2012 r., wstąpił w ogół jego praw i obowiązków (vide: ustalenia zawarte w na s. 3 niniejszej decyzji) - do przekazania dokumentów zawierających informacje niezbędne do obliczenia kary, możliwej do nałożenia na Spółkę w drodze decyzji stwierdzającej stosowanie praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów (art. 106 ust. 1 pkt 4 uokik).

Zgodnie z zasadą wyrażoną w art. 10 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (tekst jedn. Dz. U. z 2013 r. poz. 267), pismem z dnia

10 października 2013 r. Spółka została poinformowana o zakończeniu zbierania materiału dowodowego oraz o możliwości zapoznania się z materiałem zgromadzonym w aktach sprawy przed wydaniem decyzji. Z powyższego uprawnienia Spółka skorzystała w dniu 18 października 2013 r.

Spółka, w piśmie z dnia 25 października 2013 r., potwierdziła zgodność z oryginałem wszystkich dokumentów załączonych do pisma z dnia 7 lutego 2013 r., podtrzymała dotychczasowe stanowisko Banku przedstawione w sprawie oraz wskazała, że jej zdaniem praktyka będąca przedmiotem postępowania nie narusza postanowień ustawy o kredycie konsumenckim i nie stanowi praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów w rozumieniu art. 24 ust. 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Prezes Urzędu ustalił, co następuje.

Polbank EFG Spółka Akcyjna z siedzibą w Warszawie został zarejestrowany w rejestrze przedsiębiorców w Krajowym Rejestrze Sądowym w dniu 19 września 2011 r. pod numerem 0000396490. Bank prowadził działalność polegającą m. in. na udzielaniu kredytów.

Raiffeisen Bank Polska Spółka Akcyjna z siedzibą w Warszawie został zarejestrowany w rejestrze przedsiębiorców w Krajowym Rejestrze Sądowym w dniu 30 maja 2001 r. pod numerem 0000014540.

W dniu 31 grudnia 2012 r. doszło do połączenia obydwu podmiotów w trybie art. 492 § 1 ustawy z dnia 15 września 2000 r. Kodeks spółek handlowych (Dz. U. z 2000 r. Nr 94, poz. 1037 ze zm.), wskutek czego Bank przeniósł cały majątek na drugi z wymienionych podmiotów (co wynika z wpisu do Krajowego Rejestru Sądowego ogłoszonego w Monitorze Sądowym i Gospodarczym nr 4/2013 poz. 2287).

W świetle powyższego, zgodnie z regulacją zawartą w art. 494 § 1 ustawy Kodeks spółek handlowych, Raiffeisen Bank Polska Spółka Akcyjna z siedzibą w Warszawie z dniem tego połączenia wstąpił w ogół praw i obowiązków Banku, i tym samym nabył status strony wszczętego w dniu 23 listopada 2012 r. postępowania w sprawie stosowania przez Bank praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów.

Ustalenia dotyczące reklamy Kredytu

W okresie od dnia 18 stycznia 2012 r. do dnia 27 listopada 2012 r. (dowód: wyjaśnienia zawarte w piśmie Banku z dnia 10 grudnia 2012 r.) Bank prezentował na swojej witrynie internetowej <http://www.polbank.pl/kredyt-gotowkowy/kredyt-bezpieczny/index.html> reklamę Kredytu o następującej treści:

Kredyt Bezpieczny to jedyny na rynku gotówkowy kredyt, który pozwala w trakcie spłacania obniżać raty kiedy chcesz, a do tego jest tani, łatwo dostępny i nie wymaga żadnych zabezpieczeń:

- *możesz spłacać stałą ratę co miesiąc lub w każdej chwili obniżyć ratę do bezpiecznego minimum. I co ważne nie musisz o zmianie wysokości raty informować banku i nic za to nie płacisz – sprawdź szczegóły,*
- *możesz go dobrowolnie ubezpieczyć na życie oraz trwałą niezdolność do pracy,*
- *jest tani – bo płacisz tylko 10 zł opłat miesięcznych, a jeśli w danym miesiącu nie korzystasz z kredytu, nie płacisz wcale – sprawdź szczegóły,*

- *możesz otrzymać nawet 500 zł premii za sumienną spłatę.*

▶ *Sprawdź, jak niska może być Twoja rata*

▶ *Zobacz, jak dostać do 500 zł premii.*

W przedmiotowej reklamie zamieszczone były hiperłącza (tzw. linki) umożliwiające przekierowanie odbiorcy reklamy do podstron zawierających szczegółowe informacje o Kredycie. By sprawdzić te szczegóły należało *kliknąć* na jeden ze wskazanych linków.

Dwa ze wspomnianych linków przekierowywały odbiorcę do podstrony

1. <http://www.polbank.pl/kredyt-gotowkowy/kredyt-bezpieczny/ile-kosztuje-kredyt.html> (link *sprawdź szczegóły* umieszczony został przy zdaniu *Sprawdź, jak niska może być Twoja rata*);

2. <http://www.polbank.pl/kredyt-gotowkowy/kredyt-bezpieczny/kalkulator-rat.html> (link *sprawdź szczegóły* umieszczony został przy zdaniu *jest tani – bo płacisz 10 zł opłat miesięcznych, a jeżeli w danym miesiącu nie korzystasz z kredytu, nie płacisz wcale*);

zawierających informacje, o których mowa w art. 7 ust. 1 oraz ust. 2 pkt. 1 i 2 ukk.

Informacje te nie zostały jednak zamieszczone na witrynie internetowej <http://www.polbank.pl/kredyt-gotowkowy/kredyt-bezpieczny/index.html> (dowód: materiał reklamowy przekazany przez Bank wraz z pismem z dnia 10 grudnia 2012 r.)

Prezes Urzędu zważył, co następuje.

Zgodnie z art. 24 ust. 1 uokik *zakazane jest stosowanie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów.*

Artykuł 24 ust. 2 uokik stanowi, iż przez praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów rozumie się godzące w nie bezprawne działanie przedsiębiorcy. Konsumentem w rozumieniu ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów jest osoba fizyczna dokonująca czynności prawnej niezwiązanej bezpośrednio z jej działalnością gospodarczą lub zawodową (art. 22¹ k.c. w zw. z art. 4 pkt 12 uokik). Zbiorowe interesy konsumentów podlegają ochronie przed działaniami przedsiębiorców, które są sprzeczne z prawem, tj. przepisami określonych aktów prawnych oraz zasadami współżycia społecznego i dobrymi obyczajami. W związku z powyższym, dla uznania działania przedsiębiorcy za niezgodne z zawartym w ustawie o ochronie konkurencji i konsumentów zakazem stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów należy wykazać, iż spełnione zostały kumulatywnie trzy następujące przesłanki:

- A) kwestionowane działanie jest działaniem przedsiębiorcy;
- B) jest bezprawne;
- C) narusza zbiorowe interesy konsumentów.

A)

Zgodnie z art. 4 pkt 1 uokik, pod pojęciem „przedsiębiorcy” należy rozumieć m.in. przedsiębiorcę w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (tekst jedn.: Dz. U. z 2013 r., poz. 672). Natomiast w myśl art. 4 ust. 1 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej, przedsiębiorcą w jej rozumieniu jest osoba fizyczna, osoba prawna i jednostka organizacyjna niebędąca osobą prawną, której odrębna ustawa przyznaje zdolność prawną – wykonująca we własnym imieniu działalność gospodarczą. Właściwą dla przedsiębiorcy działalnością gospodarczą jest zarobkowa działalność wytwórcza, budowlana, handlowa, usługowa oraz poszukiwanie, rozpoznawanie i wydobywanie kopalin ze złóż, a także działalność zawodowa, wykonywana w sposób zorganizowany i ciągły (art. 2 ww. ustawy).

Polbank EFG Spółka Akcyjna z siedzibą w Warszawie w okresie stwierdzonej praktyki był spółką prawa handlowego wpisaną do Krajowego Rejestru Sądowego, prowadzącą we własnym imieniu działalność gospodarczą w zakresie m. in. udzielania kredytów i pożyczek konsumenckich, prowadzenia rachunków bankowych. Nie ulega zatem wątpliwości, iż Bank posiadał status przedsiębiorcy w rozumieniu powoływanego powyżej art. 4 pkt 1 uokik. Tym samym przy wykonywaniu działalności gospodarczej Bank podlegał rygorom określonym w ustawie o ochronie konkurencji i konsumentów i jego działania mogą podlegać ocenie w aspekcie naruszenia zakazu stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów.

Bezprawność działania.

Bezprawność tradycyjnie ujmowana jest jako sprzeczność z obowiązującym porządkiem prawnym. Jest kategorią obiektywną. Rozważenia przy ocenie bezprawności wymaga kwestia, czy zachowanie przedsiębiorcy było zgodne, czy też niezgodne z obowiązującymi zasadami porządku prawnego. Źródłem tych zasad są normy prawa powszechnie obowiązującego, a także nakazy i zakazy wynikające z zasad współżycia społecznego i dobrych obyczajów (wyrok SOKiK z dnia 13 listopada 2007 r., sygn. XVII AmA 45/07). O bezprawności działania decyduje w świetle orzecznictwa Sądu Najwyższego *całokształt okoliczności konkretnego stanu faktycznego* (wyrok SN z dnia 8 maja 2002 r., sygn. I PKN 267/2001). Dla stwierdzenia bezprawności działania przedsiębiorcy bez znaczenia pozostaje strona podmiotowa czynu, a zatem wina sprawcy (w znaczeniu subiektywnym, oznaczającym wadliwość procesu decyzyjnego sprawcy) i stopień tej winy (umyślność bądź nieumyślność), a także świadomość istnienia naruszonych norm prawnych.

W związku z powyższym, przedmiotem rozstrzygnięcia Prezesa Urzędu będzie wykazanie, że w omawianym stanie faktycznym przedsiębiorca stosował praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów polegającą na niepodawaniu w reklamie kredytu o nazwie „Kredyt bezpieczny” zamieszczonej na stronie internetowej <http://www.polbank.pl/kredyt-gotowkowy/kredyt-bezpieczny/index.html> informacji o:

1. stopie oprocentowania Kredytu wraz z wyodrębnieniem opłat uwzględnianych w całkowitym koszcie Kredytu;
2. całkowitej kwocie Kredytu;
3. rzeczywistej rocznej stopie oprocentowania Kredytu;
4. czasie obowiązywania umowy Kredytu;
5. całkowitej kwocie do zapłaty oraz wysokości rat, jakie ponieść ma konsument z tytułu zawarcia umowy Kredytu,

w oparciu o reprezentatywny przykład, o którym mowa w art. 8 ukk pomimo przedstawienia w niniejszej reklamie wybranych kosztów Kredytu tj. wysokości miesięcznych opłat, co stanowiło naruszenie art. 7 ust. 1 ust. 2 pkt 1 i 2 ukk.

Zgodnie z art. 7 ust. 1 ukk *kredytodawca lub pośrednik kredytowy w reklamach dotyczących kredytu konsumenckiego zawierających dane dotyczące kosztu kredytu konsumenckiego podaje konsumentowi w sposób jednoznaczny, zrozumiały i widoczny: 1) stopę oprocentowania kredytu wraz z wyodrębnieniem opłat uwzględnianych w całkowitym koszcie kredytu; 2) całkowitą kwotę kredytu; 3) rzeczywistą roczną stopę oprocentowania*, stosownie zaś do art. 7 ust. 2 pkt 1 i 2 ukk kredytodawca, w stosownych przypadkach, zobowiązany jest podać dodatkowo *informacje o czasie obowiązywania umowy oraz całkowitej kwocie do zapłaty oraz wysokości rat, jakie ponieść ma konsument z tytułu zawarcia umowy kredytowej*.

Wszystkie ww. informacje powinny być oparte, zgodnie z art. 8 ust. 1 ustawy o kredycie konsumenckim, na *reprezentatywnym przykładzie*, ustalonym na zasadach określonych w ust. 2 powołanego przepisu.

W świetle przytoczonych regulacji obowiązek podania informacji, o których mowa w art. 7 ust. 1 oraz ust. 2 pkt. 1 i 2 ukk powstaje po stronie kredytodawcy jedynie w sytuacji podania przez niego w reklamie *danych dotyczących kosztów kredytu*.

Przytoczony przepis został wprowadzony do krajowego porządku prawnego w celu implementacji przepisu zawartego w art. 4 pkt 1 Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/48/WE z dnia 23 kwietnia 2008 r. w sprawie umów o kredyt konsumencki oraz uchylającej dyrektywę Rady 87/102/EWG (Dz.U.U.E.L.2008.133.66), a zatem użyte w nim pojęcia powinny być interpretowane w kontekście ww. postanowienia dyrektywy. Zgodnie z tym postanowieniem dyrektywy *wszelkie reklamy umów o kredyt podające stopę oprocentowania lub inne dane liczbowe odnoszące się do kosztów kredytu ponoszonych przez konsumenta zawierają standardowe informacje określone w niniejszym artykule*, dlatego też uznać należy, że *dane dotyczące kosztów kredytu*, o których mowa w art. 7 ust. 1 ukk to wszelkie dane liczbowe odnoszące się do kosztów kredytu ponoszonych przez konsumenta.

Zawarta w reklamie wskazanej w sentencji niniejszej decyzji informacja o tym, że *kredyt jest tani – bo płacisz 10 zł opłat miesięcznych, a jeżeli w danym miesiącu nie korzystasz z kredytu, nie płacisz wcale*, zawierała dane, o których mowa w zdaniu poprzednim. Wskazywała ona bowiem koszty jakie ponieść miał kredytobiorca w skali miesiąca w związku ze skorzystaniem z kredytu. Mając to na względzie należy uznać, że Bank w niniejszym materiale reklamowym powinien zamieścić informacje wskazane w art. 7 ust. 1 ukk.

Jednocześnie w niniejszej sprawie rozważono czy prezentację materiałów reklamowych Kredytu uznać można za *stosowny przypadek*, o którym mowa w art. 7 ust. 2 pkt. 1 i 2 ukk. W ocenie Prezesa Urzędu *stosowny przypadek* obligujący do podania informacji m. in. *o czasie obowiązywania umowy oraz całkowitej kwocie do zapłaty oraz wysokości rat* zachodzi zawsze wtedy, gdy rodzaj reklamowanego kredytu umożliwia wyliczenie niniejszych danych dotyczących kredytu na podstawie reprezentatywnego przykładu. Wykładnia ta zgodna jest z *Założeniami do ustawy o kredycie konsumenckim w związku z implementacją dyrektywy parlamentu Europejskiego i Rady 2008/48/WE z dnia 23 kwietnia 2008 r. w sprawie umów o kredyt konsumencki*, które określają, że podanie tych informacji jest obligatoryjne *o ile to możliwe*, a zatem zawsze gdy dane te mogą być ustalone (wyliczone) na podstawie reprezentatywnego przykładu (vide s. 37 powołanego dokumentu).

Stosowny przypadek nie będzie zatem miał miejsca wtedy, gdy konstrukcja reklamowanego kredytu nie pozwoli na dokonanie takich obliczeń. W odniesieniu do informacji *o czasie obowiązywania umowy kredytu*, sytuacja taka będzie miała miejsce wtedy gdy dla danego produktu kredytowego czas ten nie będzie oznaczony, w odniesieniu zaś do informacji *o całkowitej kwocie do zapłaty oraz wysokości rat, jakie ponieść ma konsument z tytułu zawarcia umowy kredytu*, *stosowny przypadek* nie będzie zachodził m.in. wtedy gdy niemożliwym będzie określenie *całkowitej kwoty kredytu* (będącej elementem składowym *całkowitej kwoty do zapłaty*), co z kolei będzie miało miejsce w przypadku reklamowania kredytów dających konsumentowi swobodę dokonywania wypłat z ograniczeniem w odniesieniu do jego kwoty.

W niniejszej sprawie sytuacje takie jednak nie zachodzą – dane dotyczące kredytu, o których mowa w art. 7 ust. 2 pkt. 1 i 2 ukk można było bowiem wyliczyć (a w konsekwencji przedstawić) na podstawie reprezentatywnego przykładu.

W ocenie Prezesa Urzędu Bank nie wywiązał się z tego obowiązku - zamieszczenie tych informacji w podstronach internetowych strony internetowej, na której prezentowana

była zakwestionowana reklama nie spełnia wymogu informacyjnego nałożonego przepisem art. 7 ust. 1 oraz ust. 2 pkt. 1 i 2 ukk.

W ocenie Prezesa Urzędu wykładnia literalna ww. przepisu jednoznacznie wskazuje, iż wymienione w nim informacje zawarte być muszą bezpośrednio w reklamie nie zaś w innych źródłach informacji w tym np. na podstronach internetowych strony zawierającej reklamę. Należy podkreślić, iż celem przyjęcia powyższej regulacji przez ustawodawcę było umożliwienie konsumentowi łatwego dostępu do najważniejszych informacji o reklamowanym kredycie, jak i zarazem umożliwienie mu zweryfikowania treści o charakterze reklamowym (ze swej istoty nieobiektywnych, mających na celu zwrócenie uwagi odbiorcy na produkt) z reprezentatywną informacją o kosztach związanych ze skorzystaniem z reklamowanego produktu bez konieczności poszukiwania ww. informacji np. na podstronach witryny internetowej na której zamieszczona została reklama. W ocenie Prezesa Urzędu, przyjęcie przeciwnej interpretacji prowadziłoby do uznania, iż konsument musi podejmować inicjatywę w poszukiwaniu wskazanych informacji, co bezsprzecznie naruszałoby opisany powyżej cel przedmiotowej regulacji. W świetle powyższego, opisana praktyka Banku stanowi naruszenie art. 7 ust. 1 oraz ust. 2 pkt 1 i 2 w zw. z art. 8 ukk.

Naruszenie zbiorowych interesów konsumentów

Ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów nie podaje definicji „zbiorowego interesu konsumentów”, wskazując jednak w przepisie art. 24 ust. 3, że nie jest nim suma indywidualnych interesów konsumentów. Naruszenie zbiorowego interesu konsumentów oznacza zatem narażenie na uszczerbek interesów znacznej grupy lub wszystkich konsumentów, poprzez stosowaną przez przedsiębiorcę praktykę, obejmującą tak działania, jak i zaniechania. Ponadto, godzenie w zbiorowe interesy konsumentów może polegać zarówno na ich naruszeniu, jak i na zagrożeniu ich naruszenia. O tym, czy naruszony został interes zbiorowy, nie zawsze przesądza kryterium ilościowe, ponieważ niekiedy jeden ujawniony przypadek naruszenia prawa konsumenta może być przejawem stosowanej praktyki naruszającej interes zbiorowy. W jednym z orzeczeń Sąd Najwyższy stwierdził, iż *nie jest zasadne uznawanie, że postępowanie z tytułu naruszenia ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów można wszcząć tylko wtedy, gdy zagrożone są interesy wielu odbiorców, a nie jest to możliwe w sytuacji, gdy pokrzywdzonym jest tylko jeden konsument. Wydawane orzeczenie ma bowiem wymiar znacznie szerszy, pełni także funkcję prewencyjną, służy bowiem ochronie także nieograniczonej liczbie potencjalnych konsumentów* (wyrok SN z dnia 12 września 2003 r., I CKN 504/01).

Dla stwierdzenia naruszenia zbiorowych interesów konsumentów istotne jest ustalenie, że konkretne działanie przedsiębiorcy nie ma ściśle określonego adresata, lecz jest kierowane do nieoznaczonego z góry kręgu podmiotów. Jak podnosi się w doktrynie, w pojęciu praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów mieści się także działanie przedsiębiorcy skierowane wprawdzie do oznaczonych (zindywidualizowanych), ale za to dostatecznie licznych konsumentów, o ile przy tym konsumentów tych łączy jakaś wspólna cecha rodzajowa. Wówczas bowiem uszkodzona zostaje pewna grupa konsumentów, nie będąca jedynie – z punktu widzenia przedsiębiorcy stosującego daną praktykę – zbiorowością przypadkowych jednostek, lecz stanowiącą określoną i odrębną kategorię konsumentów, reprezentującą w znacznym stopniu wspólne interesy (M. Szydło, *Publicznoprawna ochrona zbiorowych interesów konsumentów*, *Monitor Prawniczy* 2004/17/791). Należy zatem przyjąć, że zbiorowy interes konsumentów nie musi odnosić się do nieograniczonej liczby konsumentów, których nie da się zindywidualizować, gdyż brak indywidualizacji nie sprzeciwia się możliwości wyodrębnienia kategorii bądź zbioru konsumentów o pewnych cechach. Oznacza to, że nie ilość faktycznych, potwierdzonych naruszeń, ale przede

wszystkim ich charakter, a w związku z tym możliwość (choćby tylko potencjalna) wywołania negatywnych skutków wobec określonej zbiorowości przesądza o naruszeniu zbiorowego interesu.

W niniejszej sprawie bez wątplenia mamy do czynienia z naruszeniem praw potencjalnie nieograniczonej liczby konsumentów. Prezes Urzędu podejmując rozstrzygnięcie zawarte w niniejszej decyzji nie opierał się na indywidualnych przypadkach przedstawianych przez konsumentów, a wziął pod uwagę działania Banku odnoszące się do naruszenia zbiorowych interesów konsumentów, a więc pewnej, potencjalnie nieograniczonej liczby konsumentów. W omawianym przypadku naruszenie przejawia się w naruszeniu obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji poprzez nieumieszczenie w reklamie oferowanego przez Bank Kredytu informacji o stopie jego oprocentowania wraz z wyodrębnieniem opłat uwzględnianych w całkowitym koszcie, całkowitej jego kwocie, jego rzeczywistej rocznej stopie oprocentowania, czasie obowiązywania umowy oraz całkowitej kwocie do zapłaty oraz wysokości rat, jakie ponieść ma konsument z tytułu zawarcia umowy Kredytu. Zbiorowy interes realizuje się natomiast poprzez fakt, iż potencjalnie wszyscy odbiorcy tej reklamy (nieograniczona grupa konsumentów) zostali dotknięci naruszeniem.

Stwierdzenie zaniechania stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów.

Na podstawie art. 27 uokik w przypadku zaprzestania stosowania przez przedsiębiorcę praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, o której mowa w art. 24 uokik, Prezes Urzędu wydaje decyzję o uznaniu przedmiotowej praktyki za naruszającą zbiorowe interesy konsumentów, jednocześnie stwierdzając zaniechanie jej stosowania.

W omawianym postępowaniu Bank zaniechał stosowania praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów. Ten fakt, potwierdzony w materiale dowodowym, związany był z podjętymi przez Bank działaniami polegającymi na przeniesieniu informacji wskazanych w sentencji decyzji z podstron strony internetowej, na której zamieszczona została zakwestionowana reklama bezpośrednio na tę stronę. Biorąc pod uwagę analizę materiałów reklamowych stosowanych przez Bank, w tym w szczególności materiałów zamieszczanych na stronie internetowej Banku oraz wyjaśnienia Banku wyrażone w piśmie z dnia 10 grudnia 2012 r., Prezes Urzędu za zasadne uznał przyjęcie za termin zaprzestania stosowania omawianej praktyki datę 27 listopada 2012 r.

Mając na uwadze powyższe, orzeka się jak w pkt. I sentencji niniejszej decyzji.

Rozstrzygnięcie w pkt. II sentencji decyzji. Koszty postępowania.

Zgodnie z art. 80 uokik, Prezes Urzędu rozstrzyga o kosztach w drodze postanowienia, które może być zamieszczone w decyzji kończącej postępowanie. W myśl art. 77 ust. 1 uokik, jeżeli w wyniku postępowania Prezes Urzędu stwierdził naruszenie przepisów ustawy, przedsiębiorca, który dopuścił się tego naruszenia, jest obowiązany ponieść koszty postępowania. Zgodnie z art. 264 § 1 kpa, jednocześnie z wydaniem decyzji organ administracji publicznej ustali w drodze postanowienia wysokość kosztów postępowania, osoby zobowiązane do ich poniesienia oraz termin i sposób ich uiszczenia.

Kosztami niniejszego postępowania są wydatki związane z korespondencją prowadzoną przez Prezesa Urzędu ze Spółką. W związku z powyższym postanowiono obciążyć Spółkę kosztami postępowania w wysokości 17,10 zł (słownie złotych: siedemnaście złotych i dziesięć groszy).

Mając na względzie, że - zgodnie z ustaleniami poczynionymi w trakcie postępowania -

podmiotem odpowiedzialnym za wywiązanie się ze zobowiązań Polbank EFG Spółki Akcyjnej z siedzibą jest Raiffeisen Bank Polska Spółka Akcyjna z siedzibą w Warszawie postanawia się jak w pkt. II sentencji decyzji.

Koszty niniejszego postępowania należy uiścić w terminie 14 dni od dnia uprawomocnienia się niniejszej decyzji na konto Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Warszawie w NBP o/o Warszawa nr 51 1010 1010 0078 7822 3100 0000.

Wobec powyższego, Prezes Urzędu orzekł jak w sentencji niniejszej decyzji.

Stosownie do treści art. 81 ust. 1 uokik w związku z art. 479 (28) § 2 kodeksu postępowania cywilnego – od niniejszej decyzji przysługuje odwołanie do Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, w terminie dwutygodniowym od daty jej doręczenia, za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów.

W przypadku kwestionowania wyłącznie postanowienia o kosztach zawartego w punkcie II niniejszej decyzji, stosownie do art. 81 ust. 5 uokik w związku z art. 479³² § 1 i 2 kodeksu postępowania cywilnego oraz stosownie do art. 264 § 2 kpa w związku z art. 83 uokik, stronie przysługuje zażalenie za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów do Sądu Okręgowego w Warszawie - Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, w terminie tygodniowym od dnia jej doręczenia.

Z up. PREZESA
Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów
DYREKTOR
Departamentu Polityki Konsumenckiej
Monika Stec

Otrzymuje

Raiffeisen Bank Polska Spółka Akcyjna
ul. Piękna 20
00-549 Warszawa